Seznam doporučených odrůd cukrové řepy pro rok 2024

LIST OF RECOMMENDED SUGAR BEET VARIETIES
IN CZECH REPUBLIC FOR 2024

Pro Seznam doporučených odrůd bylo v roce 2023 zkoušeno 27 odrůd cukrové řepy. Podíl odrůd se speciální tolerancí byl 52 %, podíl odrůd NC typu byl 8 %, NV typu 33 % a odrůd N typu 59 %. Pokusy byly založeny na deseti lokalitách. Setí proběhlo od začátku třetí dekády března do konce druhé dekády dubna. Založení pokusů ovlivňovalo vlhké počasí na přelomu března a dubna s četnými přízemními mrazíky. Chladné počasí v době vzcházení způsobilo prořídnutí některých porostů, proto byla do závěrečného hodnocení použita pouze polovina pokusných lokalit. V průběhu vegetace bylo převážně sušší počasí, které na některých lokalitách vystřídaly přívalové deště. V červenci a srpnu byly zaznamenány velmi vysoké teploty, které měly vliv na menší přirůstání kořene cukrové řepy. Rozvoj listových chorob byl sledován od poslední dekády měsíce srpna. Fungicidní ošetření bylo na většině lokalit provedeno třikrát. Sklizeň pokusů proběhla za příznivých klimatických podmínek od třetí dekády září do poloviny října. Průměrný výnos bulev v roce 2023 byl o 5 $t \cdot ha^{-1}$ nižší než v roce 2022, cukernatost byla v průměru srovnatelná s předchozím rokem (17,5 %).

Seznam doporučených odrůd cukrové řepy

Seznam doporučených odrůd vydává Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) ve spolupráci se Svazem pěstitelů cukrovky Čech, v souladu s ustanovením § 38 zákona č. 219/2003 Sb. (Zákon o oběhu osiva a sadby a o změně některých zákonů), a to na základě pověření Ministerstva zemědělství České republiky. Na spolupráci se dále finančně i odborně podílely Svaz pěstitelů cukrovky Moravy a Slezska, cukrovarnické společnosti a osivářské firmy.

Odrůdy jsou do zkoušek zařazeny po registraci v České republice na základě žádosti žadatele.

V roce 2023 byly pro Seznam doporučených odrůd cukrovky založeny pokusy na deseti lokalitách, z nichž do závěrečného zpracování postoupilo pět. Pokusy s 27 registrovanými odrůdami, prováděné ÚKZÚZ a Svazem pěstitelů cukrovky Čech, byly založeny na vybraných lokalitách podle požadavku pěstitelů a cukrovarnického průmyslu (tab. I.). Pro získání podrobnějších informací o hospodářských vlastnostech jednotlivých odrůd – i s ohledem na rozdílné půdní a klimatické podmínky v rámci rozhodujících oblastí pěstování cukrové řepy v Česku – byl počet zkušebních lokalit vyšší, než je nezbytně nutné pro registraci odrůdy.

Metodika zkoušení

V roce 2023 byly v pokusech pro Seznam doporučených odrůd cukrové řepy sledovány a následně vyhodnoceny nejdůležitější hospodářské vlastnosti 27 odrůd cukrové řepy.

Odrůdy jsou rozděleny do tabulek podle tolerance, a tak jsou i hodnoceny. Ve výběru výsledkových tabulek v tomto článku jsou jednotlivé odrůdy řazeny abecedně (tab. II.), nebo sestupně podle podle sledované hodnoty či indexu (tab. III. až IX.).

Tab. I. Přehled pokusných lokalit v roce 2023

Zkratka	Lokalita	Instituce zodpovědná za pokus	Pokusy vyhodnoceny v letech	Kraj*	Nadmořská výška (m)	Dlouhodobá průměrná teplota t_{30} (°C)	Průměrný roční úhrn srážek s_{30} (mm)	Půdní typ a půdní druh**	Datum setí	Datum sklizně
CAS	Čáslav	ÚKZÚZ	2003–2023	STČ	260	9,6	580	CEx-h	5. 4.	21. 9.
CRN	Černuc	ŘI Semčice	2021–232	STČ	194	9,7	481	HNI-h	23. 3.	10. 10.
PJA	Pusté Jakartice	ÚKZÚZ	2003–11, 2013–23	MSK	295	8,9	589	LUm-h	5. 4.	9. 10.
VER	Věrovany	ÚKZÚZ	2003–09, 11–16, 21–23	OLK	207	9,3	517	CEI-h	20. 4.	3. 10.
ZAB	Žabčice	MU Brno	2021, 2023	JHM	187	10,2	491	FLq-jh	11. 4.	26. 9.

* *Kraj: STČ – Středočeský, MSK – Moravskoslezský, OLK – Olomoucký, JHM – Jihomoravský.*

** *Genetický půdní typ a subtyp: CEI – černozem luvická, Cex – černozem černická, FLq – fluvizem glejová, HMl – hnědozem luvická, LUm – luvizem modální; Půdní druh (dle zrnitosti, skeletovitosti a hloubky): h – hlinitá půda (střední), jh – jílovitohlinitá půda (těžká).*

*Tab. II. Přehled zkoušených odrůd a výskyt komplexu listových skvrnitostí k 15. 9. a před sklizní (stupnice 9–1**)*

Odrůda	Firma*	Regis-trována	Typ tolerance	Typ odrůdy	Zkoušena v roce	Lokalita				
						CAS	CRN	PJA	VER	ZAB
					1. postřik	14. 7.	18. 7.	31. 7.	29. 6.	11. 8.
					2. postřik	11. 8.	11. 8.	23. 8.	27. 7.	8. 9.
					3. postřik	4. 9.	30. 8.	12. 9.	1. 9.	—
					4. postřik	—	—	—	—	—
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII										
Adelka KWS	KWS	2022	RICE	N-NV	2022–2023	8,0	8,0	8,7	7,7	7,0
Aviso	DLF Beet Seed	2016	RI	N-NC	2016–2023	8,0	7,0	7,0	6,7	6,3
Bibianka KWS	KWS	2023	RICE	N-NV	2023	8,0	8,3	8,3	8,0	8,7
BTS 2645	Betaseed / VP Agro	2023	RICE	N	2023	8,0	7,0	6,3	6,3	7,0
Dagmara KWS	KWS	2023	RICE	NV	2023	8,0	8,7	8,3	8,0	9,0
FD Drift	Fr. Deprez / Selgen	2019	RI	NV	2019–2023	7,7	7,3	5,7	6,7	5,7
Forman	Strube	2022	RI	N	2022–2023	8,0	7,3	6,3	6,3	2,3
Freddie	Strube	2016	RICE	NC-C	2016–2023	8,0	7,3	7,0	6,3	5,0
Masaryk	Strube	2019	RI	N	2019–2023	7,7	6,7	5,0	6,7	4,3
Mesange	Fr. Deprez / Selgen	2015	RI	NC-C	2015–2023	8,0	6,7	5,7	6,0	3,7
Olson	Strube	2023	RI	NV	2023	7,0	7,0	5,7	6,7	1,7
Regalis	DLF Beet Seed	2022	RICE	N-NC	2022–2023	8,0	6,7	5,7	6,3	4,3
Viola KWS	KWS	2022	RICE	N-NV	2022–2023	8,0	8,7	8,7	7,7	8,0
					Průměr	7,9	7,4	6,8	6,9	5,6
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU										
Blaník	SESVanderHave	2022	RICENEM	NV	2022–2023	7,3	7,0	5,0	7,0	4,3
BTS 2635 N	Betaseed / VP Agro	2023	RICENEM	NV	2023	7,3	6,7	5,0	6,7	5,7
BTS 4685 N	Betaseed / VP Agro	2023	RINEM	N	2023	7,7	7,3	6,3	6,7	4,3
BTS 555	Betaseed / VP Agro	2015	RINEM	N-NV	2015–2023	8,0	6,7	5,7	6,3	3,0
Dolerosa KWS	KWS	2023	RICENEM	NV	2023	8,3	8,0	8,7	7,7	8,3
Eliska KWS	KWS	2018	RICENEM	N-NV	2020–2023	8,0	7,0	5,7	6,3	5,0
FD Alpinist	Fr. Deprez / Selgen	2023	RICENEM	NV	2023	8,0	6,7	5,7	6,7	6,3
FD Baseball	Fr. Deprez / Selgen	2020	RINEM	N-NV	2020–2023	7,7	7,3	5,7	6,0	5,7
Flamenco	DLF Beet Seed	2023	RINEM	N-NV	2023	8,0	7,3	7,3	6,7	5,7
Golem	SESVanderHave	2020	RICENEM	NV	2020–2023	7,7	7,0	5,7	6,7	5,0
Kozel	SESVanderHave	2020	RICENEM	NV	2021–2023	8,0	7,3	6,3	6,3	5,7
Kupka	Strube	2022	RICENEM	N	2022–2023	7,7	7,0	5,7	6,3	3,7
Vitus	DLF Beet Seed	2022	RICENEM	N	2022–2023	8,0	7,0	6,7	7,0	6,3
Zorba	DLF Beet Seed	2023	RICENEM	N	2023	8,0	7,3	6,0	6,7	7,3
					Průměr	7,8	7,1	6,1	6,7	5,5

** SDO obsahuje údaje o zástupci v ČR a udržovateli, zde uvádíme pouze orientační údaj. ** Hodnota 9 představuje nejpříznivější (bez příznaků choroby) a hodnota 1 nejméně příznivý projev (napadení je celoplošné, i v srdéčkových listech), hodnota 5 – napadeno je do 20 % vodorovné listové plochy.*

Založení pokusů

Odrůdové pokusy s cukrovou řepou jsou uspořádány v neúplných blocích typu α-design, které umožňují efektivně eliminovat vliv půdní heterogenity při zkoušení odrůd. Navíc je provedena úprava rozmístění odrůd k docílení vyšší odolnosti experimentu proti poškození. Následná biometrická analýza umožňuje podchytit vliv půdní heterogenity, a tedy přesněji odhadnout odrůdové efekty a testovat rozdíly mezi nimi. K vytváření uspořádání jednotlivých pokusů, jakož i k jejich následné biometrické analýze je používán program Statspro vyvinutý speciálně pro potřeby odrůdového zkušebnictví. Pokusné parcely měly parametry:
– plocha parcely . . . . 10,0 m^2,
– šířka parcely . . . . . 1,35 m,
– délka parcely . . . . . 7,41 m,
– počet rostlin na parcele . . . . . 90 ks,
– počet řádků na parcele . . 3,
– počet opakování 3,
– vzdálenost rostlin v řádku . . . . . 0,25 m,
– vzdálenost řádků . . 0,45 m.

Agrotechnika pokusů

Agrotechnika pokusů vychází z platných agrotechnických zásad používaných ÚKZÚZ v pokusech pro registraci nových odrůd. Do pokusů bylo použito osivo odebrané z partií určených k prodeji konečným uživatelům. Ochrana proti škůdcům a plevelům pak byla provedena registrovanými přípravky.

Tab. III. Výnos kořene v roce 2023 v absolutních hodnotách

Odrůda	Lokalita					Průměr	Průměr (% rel.)
	Čáslav CAS	Černuc CRN	P. Jakartice PJA	Věrovany VER	Žabčice ZAB		
	Výnos kořene (t·ha^{-1})						
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII							
Viola KWS	78,9	97,1	100,4	99,1	94,7	94,0	106,8
Olson	99,5	87,4	94,2	94,4	89,8	93,0	105,7
Dagmara KWS	89,6	92,6	98,8	101,3	81,9	92,8	105,4
Adelka KWS	100,2	89,3	97,8	98,6	77,7	92,7	105,3
FD Drift	89,3	88,6	89,8	95,3	96,1	91,8	104,3
Forman	90,8	84,9	87,8	95,9	92,9	90,4	102,7
Bibianka KWS	79,9	94,5	95,3	98,2	81,3	89,8	102,0
Mesange	87,6	81,5	85,9	94,0	82,6	86,3	98,0
BTS 2645	92,3	87,1	89,2	90,4	72,3	86,3	98,0
Regalis	89,8	81,0	90,1	80,4	77,3	83,7	95,1
Masaryk	78,0	83,2	88,7	92,1	72,4	82,9	94,1
Freddie	90,5	82,0	86,8	84,7	68,2	82,4	93,6
Aviso	71,5	78,0	85,8	77,9	77,8	78,2	88,8
MD 0,05	9,5	6,1	8,1	12,8	12,3	7,4	8,4
Prům. (t.ha^{-1})	87,5	86,7	91,6	92,5	81,9	88,0	88,0
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU							
Blaník	96,2	89,5	92,3	94,9	88,8	92,4	105,6
FD Baseball	95,7	90,7	92,7	101,5	78,6	91,8	105,1
FD Alpinist	91,8	88,6	90,5	99,5	86,8	91,4	104,6
Dolerosa KWS	89,8	90,0	96,6	92,2	84,5	90,6	103,6
Kozel	97,9	86,5	89,0	90,2	88,6	90,4	103,4
Golem	90,1	86,6	86,5	98,6	82,2	88,8	101,6
Eliska KWS	99,0	82,6	89,7	100,5	72,0	88,7	101,5
Flamenco	97,6	89,4	89,6	85,3	80,7	88,5	101,3
BTS 555	93,7	89,4	87,7	94,9	76,6	88,5	101,2
Kupka	97,5	85,2	87,5	89,2	79,8	87,8	100,5
BTS 2635 N	96,1	84,7	86,3	89,2	76,5	86,5	99,0
BTS 4685 N	88,3	81,0	78,8	88,3	76,2	82,5	94,4
Vitus	87,7	78,1	81,5	78,1	79,0	80,9	92,5
Zorba	76,8	81,2	80,1	75,9	60,9	75,0	85,8
MD 0,05	9,5	6,1	8,1	12,8	12,3	5,4	6,2
Prům. (t.ha^{-1})	92,7	85,9	87,8	91,3	79,4	87,4	87,4

Tab. IV. Cukernatost v roce 2023 v absolutních hodnotách

Odrůda	Lokalita					Průměr	Průměr (% rel.)
	Čáslav CAS	Černuc CRN	P. Jakartice PJA	Věrovany VER	Žabčice ZAB		
	Cukernatost (% abs.)						
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII							
Mesange	18,0	21,1	19,3	16,7	18,2	18,7	103,0
Regalis	17,7	21,1	19,1	16,6	17,9	18,5	102,0
Freddie	17,5	20,1	19,5	16,4	18,2	18,3	101,2
Aviso	17,8	20,2	19,2	16,3	18,0	18,3	101,0
Forman	17,1	20,5	19,0	16,7	17,7	18,2	100,6
Bibianka KWS	17,2	20,6	18,9	16,4	17,8	18,2	100,5
Adelka KWS	17,5	20,8	18,4	16,4	17,8	18,2	100,4
Masaryk	17,7	20,1	19,2	16,1	17,9	18,2	100,3
BTS 2645	17,5	20,3	18,5	16,3	18,2	18,2	100,3
Viola KWS	16,4	21,2	18,3	16,1	17,7	17,9	99,0
Olson	16,8	20,4	18,8	16,1	16,4	17,7	97,8
Dagmara KWS	16,6	20,8	18,0	15,4	17,2	17,6	97,1
FD Drift	16,6	20,1	18,7	15,5	16,9	17,5	96,9
MD 0,05	0,7	1,0	0,7	0,5	0,7	0,5	2,6
Prům. (% abs.)	17,3	20,6	18,8	16,2	17,7	15,0	15,0
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU							
BTS 4685 N	17,7	21,1	18,9	16,6	17,9	18,4	103,3
Vitus	17,9	19,6	19,5	16,6	17,8	18,3	102,6
Zorba	17,7	19,9	19,0	16,1	17,9	18,1	101,7
Dolerosa KWS	17,2	20,6	18,4	16,1	17,5	17,9	100,6
Kozel	17,4	20,5	18,5	15,6	17,7	17,9	100,6
Flamenco	16,9	20,8	18,8	15,4	17,5	17,9	100,2
BTS 555	17,1	20,4	18,4	15,5	17,3	17,8	99,6
FD Alpinist	17,0	20,4	18,9	15,3	17,3	17,8	99,6
Eliska KWS	16,8	20,1	18,3	16,2	17,2	17,7	99,3
Kupka	16,8	20,6	18,7	15,6	16,9	17,7	99,3
BTS 2635 N	17,0	20,9	18,1	15,6	16,8	17,7	99,1
Golem	17,1	19,9	18,4	15,5	16,8	17,5	98,3
Blaník	16,9	20,8	18,2	15,2	16,6	17,5	98,2
FD Baseball	16,6	19,9	18,3	15,2	17,0	17,4	97,5
MD 0,05	0,7	1,0	0,7	0,5	0,7	0,5	2,6
Prům. (% abs.)	17,1	20,4	18,6	15,7	17,3	17,8	17,8

Pokusy proti cerkosporové listové skvrnitosti řepy byly ošetřeny podle prvního výskytu a infekčního tlaku na dané lokalitě. První ošetření bylo provedeno přípravky Belanti v dávce 1,5 l·ha^{-1} a Flowbrix Profi v dávce 1,5 l·ha^{-1}, druhé ošetření přípravkem Propulse v dávce 1,2 l·ha^{-1} a třetí ošetření přípravkem Eminent 125 ME v dávce 0,8 l·ha^{-1}. Na většině lokalit byly aplikovány tři postřiky, lokalita Žabčice byla ošetřena jen dvakrát.

Sklizeň pokusů

Sklizeň byla provedena za ideálních klimatických podmínek od začátku 3. dekády září do konce 1. dekády října 2023.

Sledované znaky

Komplex listových skvrnitostí – tj. cerkosporiové listové skvrnitosti a ramulariové listové skvrnitosti řepy – hodnocení se provádělo v ohnisku choroby ve čtyřech termínech (15. 7., 15. 8. 15. 9. a před sklizní) bonitační stupnicí 9–1. V tab. II. je uvedeno hodnocení při max. napadení komplexem listových skvrnitostí.

VK – Výnos kořen (t·ha^{-1}) – je uveden v absolutních hodnotách či v relativních procentech k průměru celého zkoušeného sortimentu odrůd.

C – Cukernatost (%) – byla stanovena v laboratoři SynTech Research Semčice polarimeticky na analyzátoru Betalyser. Je uvedena absolutních hodnotách, příp. relativních procentech.

PC – Výnos polarizačního cukru (t·ha^{-1}) – je vypočten dle vzorce:

$$PC = \frac{C \cdot VK}{100}$$

Uveden je v absolutních hodnotách, příp. v relativních procentech k průměru celého zkoušeného sortimentu odrůd.

R – Výtěžnost bílého cukru (rafinády) (% rel.) – je stanovena podle vzorce Reinefelda:

$$R = C - [0{,}343(Na + K) + 0{,}094\alpha N + 0{,}29]$$

Výtěžnost bílého cukru je zde uvedena v relativních procentech k průměru celého zkoušeného sortimentu odrůd.

VR – Výnos bílého cukru (rafinády) ($t \cdot ha^{-1}$) – je uveden v absolutních hodnotách, příp. v relativních procentech k průměru celého zkoušeného sortimentu odrůd, vypočte se podle vzorce:

$$VR = \frac{R \cdot VK}{100}$$

INDEX je relativní vyjádření parametrů odrůdy k průměru všech zkoušených odrůd a vypočte se podle vzorce:

$$INDEX = \frac{VK + C + R + VR}{4}$$

kde:
– VK – výnos kořene (% rel.),
– C – cukernatost (% rel.),
– R – výtěžnost bíl. cukru / rafinády (% rel.),
– VR – výnos bíl. cukru / rafinády (% rel.).

„**MD 0,05**“ tzv. minimální diference na hladině významnosti P = 0,05. O tuto hodnotu se musí jednotlivé odrůdy ze sledovaného souboru v hodnoceném znaku min. lišit, aby byl jejich rozdíl statisticky významný.

Tab. V. Výnos polarizačního cukru v roce 2023 v absolutních hodnotách

Odrůda	Lokalita					Průměr	Průměr (% rel.)
	Čáslav CAS	Černuc CRN	P. Jakartice PJA	Věrovany VER	Žabčice ZAB		
	Výnos polarizačního cukru ($t \cdot ha^{-1}$)						
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII							
Viola KWS	13,0	20,5	18,2	15,8	16,8	16,9	106,0
Adelka KWS	17,4	18,6	17,8	16,0	14,0	16,7	105,2
Bibianka KWS	13,8	19,5	18,0	16,1	14,9	16,5	103,6
Olson	16,9	17,8	17,8	15,1	14,3	16,4	103,0
Forman	15,5	17,3	16,6	16,1	16,0	16,3	102,5
Dagmara KWS	15,0	19,3	17,4	15,7	14,1	16,3	102,3
FD Drift	14,8	17,9	16,6	14,8	16,4	16,1	101,2
Mesange	15,5	17,1	16,7	15,8	15,0	16,0	100,9
BTS 2645	16,0	17,7	16,3	14,7	13,5	15,6	98,4
Regalis	16,0	17,0	17,3	13,4	13,6	15,5	97,3
Masaryk	13,7	16,7	17,1	14,9	13,2	15,1	95,1
Freddie	15,5	16,4	17,0	13,9	12,6	15,1	94,8
Aviso	12,5	15,9	16,6	12,7	13,6	14,2	89,6
MD 0,05	10,3	1,5	1,3	2,1	1,9	1,3	8,3
Prům. ($t.ha^{-1}$)	15,0	17,8	17,2	15,0	14,5	16,0	16,0
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU							
FD Alpinist	15,6	18,1	17,1	15,2	15,3	16,3	104,8
Dolerosa KWS	15,3	18,5	17,6	14,9	14,6	16,2	104,2
Blaník	16,2	18,7	16,8	14,4	14,5	16,1	103,6
Kozel	16,9	17,8	16,4	14,0	15,2	16,1	103,3
FD Baseball	15,6	18,1	17,1	15,5	13,4	15,9	102,5
Flamenco	16,5	18,5	17,0	13,1	14,2	15,8	102,0
BTS 555	16,2	18,2	16,3	14,8	13,1	15,7	101,1
Eliska KWS	16,7	16,5	16,6	16,2	12,3	15,7	100,8
Golem	15,2	17,3	15,9	15,2	13,4	15,4	99,1
Kupka	16,0	17,6	16,2	13,8	13,2	15,4	98,9
BTS 2635 N	16,4	17,6	15,5	14,0	12,6	15,2	98,1
BTS 4685 N	15,5	17,2	15,0	14,6	13,8	15,2	97,9
Vitus	15,9	15,3	15,8	13,2	13,8	14,8	95,2
Zorba	13,5	16,2	15,2	12,2	11,7	13,8	88,6
MD 0,05	1,5	1,5	1,3	2,1	1,9	1,0	6,2
Prům. ($t.ha^{-1}$)	15,8	17,5	16,3	14,4	13,7	15,5	15,5

Tab. VI. Výnos bílého cukru (rafinády) v roce 2023 v absolutních i relativních hodnotách

Odrůda	Lokalita					Průměr	Lokalita					Průměr
	Čáslav CAS	Černuc CRN	P. Jakartice PJA	Věrovany VER	Žabčice ZAB		Čáslav CAS	Černuc CRN	P. Jakartice PJA	Věrovany VER	Žabčice ZAB	
	Výnos bílého cukru (t·ha^{-1})						Výnos bílého cukru (% rel.)					
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII												
Adelka KWS	15,6	16,7	16,0	14,1	12,4	15,0	115,5	103,8	103,7	109,8	97,9	106,0
Viola KWS	11,6	18,8	16,2	13,4	14,6	14,9	86,2	116,4	104,6	104,0	115,7	105,7
Olson	15,0	16,3	16,1	13,2	12,4	14,6	111,1	101,0	104,1	102,3	97,8	103,3
Bibianka KWS	12,4	17,5	16,1	13,8	12,9	14,6	92,3	108,7	104,2	107,3	102,3	103,2
Forman	13,8	15,7	15,1	13,6	14,0	14,4	102,7	97,6	97,8	105,3	110,9	102,4
Mesange	14,0	15,6	15,2	13,6	13,3	14,3	104,3	97,0	98,0	105,4	105,4	101,6
Dagmara KWS	13,2	17,4	15,4	13,4	12,2	14,3	98,0	107,8	99,3	104,0	96,3	101,3
FD Drift	13,2	16,2	14,9	12,5	14,3	14,2	98,4	100,5	96,4	97,2	112,9	100,8
BTS 2645	14,3	15,9	14,6	12,4	11,9	13,8	106,2	98,5	94,6	96,5	94,5	98,0
Regalis	14,4	15,4	15,8	11,6	12,0	13,8	106,8	95,5	101,8	90,1	95,1	98,0
Masaryk	12,4	15,1	15,4	12,7	11,5	13,4	92,3	93,9	99,4	98,8	90,8	95,1
Freddie	13,9	14,7	15,4	12,1	11,0	13,4	103,1	91,0	99,3	94,1	86,9	94,9
Aviso	11,2	14,2	15,0	11,0	11,8	12,6	83,1	88,4	96,9	85,3	93,5	89,6
MD 0,05	1,5	1,5	1,2	1,9	1,7	1,2	11,0	9,5	7,8	14,9	13,4	8,2
Prům. (t.ha^{-1})	13,5	16,1	15,5	12,9	12,6	3,6	13,5	16,1	15,5	12,9	12,6	3,6
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU												
FD Alpinist	14,0	16,5	15,5	13,3	13,4	14,6	99,4	104,2	104,7	106,9	111,8	105,1
Dolerosa KWS	13,6	16,7	16,1	13,2	13,0	14,5	96,4	105,4	108,7	105,7	108,0	104,8
Kozel	15,2	15,9	14,9	12,1	13,5	14,3	107,6	100,5	100,8	97,3	112,5	103,5
Flamenco	15,0	16,8	15,4	11,1	12,5	14,1	106,0	106,0	104,1	88,6	104,1	102,1
Blaník	13,9	17,0	15,0	12,0	12,4	14,1	98,9	107,5	100,9	96,4	103,3	101,6
BTS 555	14,3	16,4	14,8	12,9	11,5	14,0	101,1	103,7	99,5	103,2	96,2	100,9
FD Baseball	13,7	16,2	15,3	13,0	11,5	14,0	97,2	102,3	103,4	104,4	96,2	100,8
Eliska KWS	14,8	14,8	15,1	14,0	10,8	13,9	105,2	93,6	101,6	112,5	89,7	100,4
Golem	13,6	15,5	14,4	13,2	11,7	13,7	96,5	97,9	97,3	106,1	97,6	98,9
Kupka	14,1	15,9	14,7	12,1	11,5	13,6	99,8	100,5	99,1	96,8	95,5	98,5
BTS 4685 N	14,0	15,4	13,6	12,6	12,3	13,6	98,9	97,4	91,6	101,3	102,3	98,0
BTS 2635 N	14,5	16,0	14,1	12,2	11,0	13,6	103,0	101,2	94,9	97,7	91,5	97,9
Vitus	14,5	13,8	14,6	12,0	12,4	13,5	103,1	87,2	98,5	96,3	103,3	97,3
Zorba	12,2	14,6	14,1	10,8	10,6	12,5	86,7	92,5	94,8	86,8	88,0	90,0
MD 0,05	1,5	1,5	1,2	1,9	1,7	0,9	10,5	9,7	8,2	15,3	14,1	6,6
Prům. (t.ha^{-1})	14,1	15,8	14,8	12,5	12,0	13,8	14,1	15,8	14,8	12,5	12,0	13,8

Tab. VII. Přehled hodnocených znaků z 5 pokusů v roce 2023 v rel. hodnotách (dle indexu)

Odrůda	Výnos kořene	Cukernatost	Výnos polar. cukru	Výtěžnost	Výnos bílého cukru	INDEX
	Průměr pokusných lokalit (% rel.)					
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII						
Adelka KWS	105,3	100,4	105,2	100,8	106,0	103,1
Viola KWS	106,8	99,0	106,0	98,5	105,7	102,5
Mesange	98,0	103,0	100,9	104,2	101,6	101,7
Forman	102,7	100,6	102,5	101,0	102,4	101,7
Bibianka KWS	102,0	100,5	103,6	100,1	103,2	101,4
Olson	105,7	97,8	103,0	98,0	103,3	101,2
Dagmara KWS	105,4	97,1	102,3	95,7	101,3	99,9
FD Drift	104,3	96,9	101,2	96,5	100,8	99,6
Regalis	95,1	102,0	97,3	102,8	98,0	99,5
BTS 2645	98,0	100,3	98,4	100,1	98,0	99,1
Freddie	93,6	101,2	94,8	101,1	94,9	97,7
Masaryk	94,1	100,3	95,1	100,4	95,1	97,5
Aviso	88,8	101,0	89,6	100,7	89,6	95,0
MD 0,05	5,6	2,6	8,3	3,2	8,2	Počet pokusů
Průměr abs. h.	88,0	18,1	15,9	16,1	14,1	5
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU						
Dolerosa KWS	103,6	100,6	104,2	101,0	104,8	102,5
FD Alpinist	104,6	99,6	104,8	99,7	105,1	102,3
Kozel	103,4	100,6	103,3	100,6	103,5	102,0
Flamenco	101,3	100,2	102,0	100,6	102,1	101,0
Blaník	105,6	98,2	103,6	96,7	101,6	100,6
BTS 555	101,2	99,6	101,1	99,3	100,9	100,2
Eliska KWS	101,5	99,3	100,8	99,1	100,4	100,1
BTS 4685 N	94,4	103,3	97,9	103,9	98,0	99,9
FD Baseball	105,1	97,5	102,5	96,2	100,8	99,9
Kupka	100,5	99,3	98,9	98,6	98,5	
Golem	101,6	98,3	99,1	97,9	98,9	99,2
Vitus	92,5	102,6	95,2	104,4	97,3	99,2
BTS 2635 N	99,0	99,1	98,1	98,8	97,9	98,7
Zorba	85,8	101,7	88,6	103,2	90,0	95,2
MD 0,05	6,2	2,6	6,2	3,4	6,6	Počet pokusů
Průměr abs. h.	87,4	17,8	15,5	15,9	13,8	5

Tab. VIII. Dvouleté výsledky let 2022–2023 pokusů SDO v relativních hodnotách (odrůdy jsou seřazeny podle indexu)

Odrůda	Výnos kořene	Cukernatost	Výnos pol. cukru	Výtěžnost	Výnos bílého cukru	INDEX
	Průměr pokusů (% rel.)					
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII						
Adelka KWS	109,0	100,6	109,6	101,0	110,2	105,2
Viola KWS	112,5	99,0	111,3	98,2	110,5	105,0
Forman	101,5	100,9	101,6	101,2	101,6	101,3
FD Drift	104,0	96,9	101,1	96,4	100,6	99,5
Mesange	96,1	100,7	96,9	101,4	97,5	98,9
Regalis	95,7	100,8	96,6	101,4	97,2	98,8
Masaryk	95,8	99,6	95,7	99,6	95,7	97,7
Aviso	92,5	101,0	93,5	100,7	93,4	96,9
Freddie	92,9	100,6	93,7	100,1	93,4	96,7
MD 0,05 (%)	5,5	1,7	5,8	2,0	5,8	Počet pokusů
Průměr abs. h.	85,9	18,1	15,6	16,2	13,9	10
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU						
Kozel	103,1	100,6	103,7	100,9	104,1	102,2
Blaník	104,3	99,4	103,5	98,9	102,7	101,3
Golem	101,0	99,0	99,8	99,1	100,1	99,8
FD Baseball	102,9	98,4	101,3	97,3	100,0	99,7
Eliska KWS	99,6	99,8	99,6	99,6	99,4	99,6
Vitus	93,2	102,5	95,9	104,1	97,5	99,3
BTS 555	99,7	99,0	99,0	98,8	98,8	99,1
Kupka	96,2	101,3	97,3	101,3	97,3	99,1
MD 0,05 (%)	3,7	1,8	3,8	2,4	4,1	Počet pokusů
Průměr abs. h.	89,0	17,6	15,6	15,7	14,0	10

U znaku, který je **hodnocen bodovou stupnicí** (výskyt komplexu listových skvrnitostí), představuje hodnota 9 nejpříznivější projev a hodnota 1 vyjadřuje nejméně příznivý projev hodnoceného znaku.

Přetištěno z publikace ÚKZÚZ se svolením autorů (redakčně upraveno, kráceno); úvod a souhrn: Radek Brom.

Souhrn

V roce 2023 bylo do zkoušení pro Seznam doporučených odrůd zařazeno 27 odrůd cukrové řepy. Pokusy byly založeny na 10 lokalitách. Jarní měsíce byly velmi chladné s přízemními mrazíky, během vegetace bylo sušší počasí, rozdělení srážek bylo spíše nerovnoměrné. V září bylo počasí teplé, suché. Sklizeň proběhla za optimálních podmínek. K závěrečnému zpracování bylo použito 5 lokalit. Všechny byly zpracovány na základě půdních rozborů, jako lokality neinfekční na háďátko řepné. Průměrný výnos řepy byl o 5 t·ha^{-1} nižší než v roce 2022, cukernatost byla v průměru srovnatelná s předchozím rokem (17,5 %).
Seznam doporučených odrůd zveřejňuje každý rok ÚKZÚZ na základě pověření Ministerstva zemědělství ČR. Na spolupráci se podílejí Svazy pěstitelů cukrovky, cukrovarnické společnosti a osivářské firmy. Odrůdy jsou do tabulek rozděleny podle tolerance a tak i hodnoceny. Souhrnným ukazatelem, vyjadřujícím parametry odrůdy k průměru celého zkoušeného sortimentu v relativních hodnotách, je INDEX. Seznam doporučených odrůd uvádí nejenom výsledky jednoleté, ale i z dvouletého a tříletého zkoušení.

Klíčová slova: cukrová řepa, odrůdy, zkoušení.

List of Recommended Sugar Beet Varieties in Czech Republic for 2024

The total of 27 sugar beet varieties were added to the list of recommended varieties in 2023. The trials were based on 10 locations. The spring months were very cold with ground frosts, the weather was quite dry during the growing season and the distribution of rainfall was rather uneven. In September the weather was warm and dry; harvesting took place under optimum conditions. The final processing used five sites, all of which underwent soil analysis and were confirmed as free of any beet cyst nematode infection. The average beet yield was 5 t·ha^{-1} lower than in 2022 and average sugar content was comparable to the previous year (17.5%).
The list of recommended sugar beet varieties is published every year by the Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture (ÚKZÚZ) commissioned by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic. Those who take part in the process are Sugar Beet Growers Associations, sugar companies and seed firms. The varieties are divided and evaluated according to their tolerance. The overall indicator, the INDEX, expresses parameters of a variety in relation to the average of the whole tested assortment on a relative scale. The list of recommended varieties includes not only one-year results, but also the results of two and three-year tests.

Key words: sugar beet, varieties, testing.

Kontaktní adresa – Contact address:

Ing. Radek Brom, ÚKZÚZ, pracoviště semenných okopanin, Zkušební stanice Čáslav, Filipov 19, 286 01 Čáslav, Česko, e-mail: radek.brom@ukzuz.cz

Tab. IX. Tříleté výsledky 2021–2023 pokusů SDO v relativních hodnotách (podle indexu)

Odrůda	Výnos kořene	Cukernatost	Výnos pol. cukru	Výtěžnost	Výnos bílého cukru	INDEX
	Průměr pokusů (% rel.)					
ODRŮDY TOLERANTNÍ K RIZOMÁNII						
FD Drift	107,0	97,7	104,6	97,2	104,2	101,5
Mesange	98,3	101,0	99,4	101,9	100,0	100,3
Masaryk	99,4	100,0	99,8	100,1	99,7	99,8
Aviso	98,1	100,7	98,6	100,5	98,6	99,5
Freddie	97,2	100,6	97,7	100,4	97,5	98,9
MD 0,05 (%)	3,2	0,9	3,1	1,0	3,2	Počet pokusů
Průměr abs. h.	84,9	18,6	15,9	16,8	14,3	20
ODRŮDY ODOLNÉ PROTI HÁĎÁTKU ŘEPNÉMU						
Kozel	101,2	100,7	101,9	101,5	102,6	101,5
Golem	99,8	100,3	99,9	100,8	100,5	100,4
Eliska KWS	99,3	100,8	100,2	100,7	100,2	100,2
BTS 555	99,5	99,9	99,4	99,7	99,3	99,6
FD Baseball	100,2	98,3	98,6	97,3	97,3	98,3
MD 0,05 (%)	2,5	0,9	2,7	1,1	2,7	Počet pokusů
Průměr abs. h.	92,6	18,1	16,8	16,3	15,1	20

Tab. X. Výskyt háďátka na pokusných lokalitách v roce 2023

Lokalita	Heterodera avenae	Obsah (cyst)	Heterodera schachtii	Obsah (cyst)	Celkem cyst
ODBĚR VZORKŮ NA JAŘE – BŘEZEN					
Čáslav	2	0	5	0	7
Černuc	0	0	0	0	0
Pusté Jakartice	2	0	0	0	2
Věrovany	0	0	1	0	1
Žabčice	0	0	1	0	1

Počty cyst v tabulce jsou vstaženy na 100 g půdního vzorku.